

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno .. 240 K
mesečno .. 20 „
za zased. ozemlje. 360 „
za inozemstvo .. 600 „

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . 2 K
mall oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1 „

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 141
Telefon št. 72
Upravištvo:
Sodna ulica št. 6
Telefon št. 38.
Račun kr. poš. ček. urada
št. 11.812.

Ljubljana, 13. junija.

Županske volitve v Mariboru so končno popolnoma razčistile politično ozračje. Sedaj je jasno, da je bil klerikalno - socijalno - demokratiški pakt temelj županskih volitev tako v Ljubljani kot v Mariboru. Čudno se glasi in vendar ni dvoma, da je mariborska politična konstelacija ustvarila efekt ljubljanskih županskih volitev.

Socijalni demokratje so mogli resno računati na svojega župana samo v Mariboru, v Ljubljani ne. Klerikalci so bil v obeh mestih šibki, imajo pa mnogo več interesov na mariborski občini kot na ljubljanski, poleg tega pa tam tudi ugodnejši položaj kot v Ljubljani. V slovenski metropoli se je SLS od prvega hipa po občinskih volitvah zavedala, da je povsem izključeno, da bi ona dobila boljši župana, bodisi podžupana.

V Mariboru je ležal kompromis s socijalnimi demokrati, kakor na dlani. Obe stranki sta v jedru anacijonalni in klerikalcev v politični praksi prav nič ne moti, družiti se s stranko, ki tvori približno vse spodnještajerske nemškutarije. Nacionionalno neoporočena stranka v štajerskih mestih danes še ne more in ne sme podpirati socijalnih demokratov in komunistov, ako noče grešiti proti temeljni točki svojega programa. Tako so se vršila in dovršila pogajanja med JSDS in SLS.

Pakt med njima je prinesel v Mariboru socijalno - demokratiškega župana, v Ljubljani podžupana, razven tega v Mariboru zanesljivo večino 24 glasov, v magistratnem gremiju pa enakomerno deljenje vse moči med klerikalce in socijaliste.

Ko so bili klerikalci in socijalisti s paktom v Mariboru gotovi, iskali so se se za v Ljubljani nadaljnega izhoda. SLS, ki je takoj po volitvah podpirala v Ljubljani vsako opozicijo proti JDS, ne da bi reklamirala zase sploh kakih koncesij, je postala v zvezi s komunisti in socijalisti, tudi tukaj važnejši faktor, ki je razpolagal že z 21 mandati od 48. Njegova sila je bila še vedno presibka. Njena posledica: pakt z bodočim županom Peskom. Demokrati se tako potisnejo v opozicijo. 8 narodnih socijalistov pa bo izročeno na milost bloku 21 klerikalcev in socijalistov. Da bi klerikalci svojo zvito namero lepše prikriili, objavili so NSS v Mariboru, da bodo tudi tankaj volili "narodnega župana".

Tako imajo sedaj narodni socijalisti v Ljubljani župana, ki ima z ozirom na svojo odvisnost do klerikalcev isto vejavo kot njihov paradni podžupan v Mariboru.

Se danasnji "Avtonomist" piše, da je SLS pri volitvi ljubljanskega župana brez vseh pridržkov žrtvovala svoje strankarske koristi koristim naroda s tem, da je napravila kompromis s Peskom. Mariborske županske volitve pa so danes zvečer potrdile, da so klerikalci brez vsakih ozirov na narod tako v Ljubljani kot v Mariboru aktivno voditelji NSS prav posebno izkristili edinole za svoje strankarske interese.

Demokratska stranka je tudi v Mariboru ohranila neomadeževano svoje narodno in napredno stališče. Svoje moralno veličino je na tujem način dokumentirala s tem, da je oddala svoje glasove brezpogojno za kandidate narodnih socijalcev!

Konferenca o baroškem vprašanju

Beograd, 13. junija. (Izv.) Danes popoldne je bila pod predsedstvom ministrskega predsednika g. Pašića konferenca delegatov vladnih strank zaradi baroške luke. Udeležili so se je v imenu radikalnega kluba predsednik Aca Stanojević, posl. Ninčić in Lazarević, v imenu demokratskega kluba predsednik Davidović, člani Krstelj, dr. Žerjav in Kučić, v imenu kluba SKS dr. Vošnjak in Mermolja. Po poročilu ministrskega predsednika g. Pašića, ki je predložil koncept pogodbe, se je razvila debata, ki je trajala tri ure: udeležili so se je poslanci Kučić, Ninčić, dr. Žerjav in Davidović. Zaključki konference se drže tajno.

PROTI LASKIM IZMISLJOTINAM.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Predsednik zemljoradniškega kluba Lazić je predložil vprašanje na ministrskega predsednika radi vesti, ki jih širi italijansko časopisje, po katerih je med našo in italijansko vlado sklenjena pogodba glede reške in baroške luke.

Povratek reg. Aleksandra

BOLEZEN KRALJA PETRA.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Danes popoldne izdani uradni bulletin glede bolezni kralja Petra konstatira zboljšanje stanja. Dihanje je padlo na 40, temperatura na 36; oteklina na nogi odnehuje.

Ljubljana, 13. junija. Regent Aleksander, ki se je vsled bolezni svojega očeta kralja Petra predčasno vrnil iz inozemstva, je potoval v nedeljo zjutraj z orijentnim ekspresom preko Ljubljane. Na ljubljanskem kolodvoru so ga pozdravili predsednik deželne vlade dr. Baltič, odposlanstvo Dravske divizije in policijski ravna-

telj, Predsednik dr. Baltič je spremljal regenta do Zagreba.

V Zidanem mostu je prestopil regent s princezino Jeleno ter princeza Arzenom in Pavlom in svojim spremstvom v dvorni vlak, ki je tam čakal nani. V Zagrebu so pričakali regenta ban dr. Tomljenović, general Dokić in načelniki nekaterih drugih uradov. Regent je za par minut izstopil iz vlaka ter se pogovarjal v salonu kolodvora z došlimi gospodi, nakar je nadaljeval pot proti Beogradu, kamor je prispel ob 6. uri zvečer. Predsednik deželne vlade dr. Baltič se je vrnil iz Zagreba nazaj v Ljubljano.

Ustavne določbe o Narodni skupščini sprejete

ZEMLJORADNIKI IN SOCIJALISTI ZOPET V ZBORNICI. — EKSODUS KLERIKALCEV. — DVE SEJI NA DAN.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Današnje seje konstituante so se udeležili zopet tudi zemljoradniki. Njihov eksodus na sobotni seji je namreč veljal samo za eno sejo. Po izvršenih formalnostih so sledila kratka vprašanja na predsedniška. Tako je med drugim radikalce Jovan Cirković stavil sledeče vprašanje: Pred par dnevi so poslanci Narodnega kluba izjavili, da ne pridejo več v skupščino in da tudi ne mislijo več sodelovati pri ustavi. Kljub temu na so oni vedno prvi in najbolj redni, kadar je treba dvigniti poslanske dnevnice. Enako je tudi s komunisti Zato prošim gosp. predsednika, da predlaga skupščini, naj se onim, ki ne prihajajo v skupščino, dnevnice ne izplačajo. Predsednik dr. Ribar je odgovoril, da bo postopal proti vsem poslancem, ki se ne udeležujejo zasedanja konstituante, v smislu poslovnika.

Nato je socijalni demokrat dr. Korun skušal opravičiti sobotni nastop svojih tovarišev, ki so skupno z zemljoradniki in republikanci zapustili zbornico. Čital je namreč izjavo, v kateri so s silo stvorjeni argumenti proti predsedniku dr. Ribaru, češ, da je njegovo postopanje neobjektivno in da bodo socijalni demokrati, ako bo šlo tako dalje naprej, razrešeni vsake odgovornosti. Predsednik dr. Ribar je med viharnim odobravanjem centra zavrnil neosnovane očitke in naglašal, da so čisto celo predstavniki opozicije priznali njegovo strogo objektivnost in upoštevanje poslovnika.

Za njim je republikanec Krsta Petrović izjavil, da je bil poslovnik že ponovno prekršen. Dr. Ribar mu je odgovoril, da opozicija še nikdar ni za to prinesla nobenih dokazov. Radi tega naknadnih ugovorov ne more smatrati za resne. (Veliko odobravanje.)

Sledilo je nadaljevanje debate o VII. poglavju ustave, ki govori o nar-

odni skupščini. Prvi je govoril republikanec Gjonović, in sicer za referendum. Nasprotuje je členu 79. Klerikalcec dr. Hohnjec je govoril za žensko volilno pravico in zagovarjal Korošičev predlog glede ustanovitve drugega socijalno - ekonomskega doma. Za njim je zemljoradnik Vojeslav Lazić naglašal potrebo ustanovitve stanovskega parlamenta. Narodni socijalist Deržić je kritiziral člen o nameščencih in govoril proti ukaznemu komiteju, ki izvršuje razmeščanje po svoji volji in po partiziranih interesih.

Seja je bila zaključena ob 13. in pol.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Danes popoldne ob pol 7. je bilo glasovanje o sedmem oddelku ustave, ki je bil sprejet z veliko večino. Proti celnemu oddelku so glasovali samo klerikalci, proti posrednim členom pa narodna socijalisti, socijalni demokratje, republikanci in zemljoradniki.

Takoj po sprejetju VII. oddelka ustave se je prešlo na podrobno razpravo o IX. oddelku ustave (sodne oblasti). Jutri se nadaljuje debata o IX. oddelku ustave. Ker je prijavičen samo 5 govornikov, se izvrši jutri že glasovanje o tem oddelku ustave. Klerikalci so protestirali proti predlogu ministra za konstituante, da se preskoči XIII. oddelek ustave in zapustili dvorano. Nato je govoril dr. Momčilo Ivanić. Zahteval je različne izpremembe.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je prošil predsednika konstituante dr. Ribarja, naj se vrše seje konstituante popoldne in popoldne, da se ustava sprejme že do 25. junija. Dr. Ribar je pristal na ta predlog. Posamezni klubi so vnovič pozvali svoje člane, naj nemudoma pridejo v Beograd.

Znatno znižanje proračuna

Beograd, 13. junija. (Izv.) Novi budžet je v konturah že sestavljen. Potrebna je še redakcija nekaterih partij, nakar se izvrši revizija celoga projekta. Računa se, da bo zmanjšan na 6 ali 5 milijard. Namera finančnega ministra Kumanudija, naj bi se budžet znižal na vsoto lanskega leta, se ni mogla izvesti, ker so med tem nastali novi stroški, kakor povišanje draginskih doklad državnih nameščencev in uvedba dinarskih plač za železničarje. Najbolj je znizán proračun vojnega in saobračajnega ministra. Slednji znaša samo poldrugo milijardo, ker se najmanj notranje državno posojilo, ki se bo v glavnem porabilo za izboljšanje prometa.

IMENOVANJA V VOJASKI IN ZENDARMERIJSKI SLUŽBI.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Premešeni so sodni kapetan I. razr. g. Gustav Dolinšek savske diviz. sodnije za izslednika vardarske sodnije, vojni sveščeni III. razreda g. Petar Trbojević iz štaba kosovske divizije h komandi mesta Maribor. Imenovan je orožniški kapetan I. razreda Josip Mlakar za poveljnika 2. čete 6. orož. brigade. Vpokojeni so: pešad. major Jos. Nežmah, Anton Kos, administrativni major Anton Tepež, art. kap. I. razr. Otton Mihelić, kap. I. razr. Josip Krpan, Miloš Gngić, art. kap. II. razr. Josip Bežjak.

Nova posredovalna akcija dr. Trumbića

Beograd, 13. junija. «Večer» doznava, da je dr. Trumbić začel novo akcijo, da bi se prišlo do sporazuma z vsemi hrvatskimi in slovenskimi strankami. To misli izvesti s pomočjo Zemljoradniškega kluba, ki naj bi izvršil presjelo na vlado v vprašanju razdelitve države na oblasti.

VOŠNJAKOV PREDLOG GLEDE OBLASTI.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Pred par dnevi je poslanec dr. Vošnjak koncipiral predlog glede drugačne razdelitve oblasti, kakor so predvidene v ustavnem odboru. Predlog ni bil podan oficijelno, ker to ni mogoče, ker je doba za predlaganje amendentov že pošla in morata izpremenjvalne predloge prinašati le vlada ali ustavni odbor.

LIKVIDACIJA JUOGSLOV.-LASKIH PRIVATNIH ODOŠAJEV.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Pogajanja z Italijo ki se tičejo likvidacije razmerja med našimi in italijanskimi državljani, ki so bili poprej pripadniki Avstro - Ogrske, vodi posebna komisija, v kateri bodo zastopali našo državo ravnatelj Stojadinović, Krstelj in dr. Žerjav.

Volitev župana v Mariboru

ŽUPAN SOCIJALNI DEMOKRAT. PODŽUPAN NARODNI SOCIJALEC. PRVI SVETOVALEC KLERIKALEC.

Maribor, 13. junija. (Izv.) Seja občinskega sveta se je pričela točno ob 6. uri zvečer. Klerikalci so zasedli skrajno levo, za njimi so prišli socijalni demokrati, komunisti in narodni socialisti, na skrajni desnici pa demokrati.

Sejo je otvoril socijalni demokrat Karel Čeh, pozdravil navzoče in poudarjal pomen volitve. Predlagal je za overovatelja zapisnika Iv. Klančnika (komunista) in dr. Leskovarja (klerikalca), za skrutinatorja za Žebota (klerikalca) in Klančnika (komunista). Zapisnikar Zorko je nato prečital zakonska določila o volitvi župana. Nato so bili razdeljeni volilni listki, katere je pobral Žebot.

Prvi rezultat je bil: Socijalni demokrat Viktor Grčar 17 glasov (socijalno-demokratske in 4 komunistične), Ivan Roglič (NSS) 9 glasov, klerikalcec dr. Leskovar 7 (lastnih), dr. Vlad. Serneć (demokrat) 6 (lastnih). — En odbornik (Vahtar) je manjkal, ker je bil odsoten v Opatiji in ga ni bilo mogoče obvestiti.

Pri drugem glasovanju je dobil socijalni demokrat Grčar 17 glasov, Roglič (NSS) pa 15 glasov 9 lastnih, 6 demokratskih, klerikalcec Leskovar 7 glasov.

Po petminutni pavzi je bila ožja volitev med Grčarjem in Rogličem.

Rezultat: Grčar 21 glasov, Roglič 15 glasov; (4 klerikalci so glasovali za Grčarja); 3 glasovnice (klerikalne) so bile oddane prazne. Izvoljen je bil torej socijalni demokrat Viktor Grčar, ki je izjavil, da izvolitev sprejme.

Pri volitvi podžupana je dobil pri prvem glasovanju socijalni demokrat Slanovec 17 glasov (lastne in komunistične), Ivan Roglič (NSS) pa 16 glasov (NSS in klerikalci), demokrat dr. Serneć 6 glasov. Pri ožji volitvi je dobil Roglič 22 glasov (demokratske in prejšnje), socijalni demokrat Slanovec pa 17 glasov; izvoljen je bil torej Ivan Roglič, ki je izvolitev tudi sprejel.

Po zopetnem petminutnem odmoru se je vršila volitev 4 svetovalcev: Izid: klerikalcec Leskovar 33 glasov, klerikalcec Žebot 24 glasov, socijalni demokrat Slanovec 24 glasov, komunist Ivan Krajnik 22 glasov, narodni socijalist 11 glasov, demokrat Kežžar 15 glasov, demokrat Weixel 6 glasov, demokrat dr. Serneć 6 glasov, demokrat Šoštarčič 6 glasov, narodni socijalist Selinšek 9 glasov.

Med Slanovcem in Žebotom je odločil žreb za Slanovca svetovalca, dočim je prvi svetovalec Leskovar, četrti pa komunist Krajnik.

Fiasko uradniške stavke v Italiji

Rim, 12. junija. (Izv.) V soboto ob 4. uri je uradniški odbor proglasil konec stavke državnih nameščencev ter izdal ukaz, naj se uradniki zopet vrnejo na delo. Proglas, ki ga je izdala uradniška organizacija, pravi, da je izčrpano proučil položaj državnih nameščencev, ter da je prišel do prepričanja, da je za gibanje uradnikov odgovorna samo vlada, ker ni izpolnila obljub, ki jih je dala državnim nameščencem. Odbor je dobil zagotovilo od raznih parlamentarnih skupin, da se bodo zavzele za uradniško vprašanje takoj, čim pride na diskusijo v parlamentu. Vsled tega je upati, da bo uradniško vprašanje povoljno rešeno ter je za uradništvo najboljše, da se takoj povrne na delo z

zaupanjem, da bo zbornica rešila njihovo zadevo. Viktor mogoče ugodno. S tem, da se državni nameščenci vrnejo v službo, bo vlada imela povod preklicati vse kazni, ki so doslej zadele posamezne člane uradniške organizacije.

Rim, 12. junija. (Izv.) Časopisje obširno komentira konec uradniške stavke ter jasno poudarja, da pomeni poziv uradniške organizacije, naj se državni nameščenci nemudoma vrnejo na delo popolno kapitulacijo organiziranih državnih nameščencev pred vlado. V uradniških krogih je poziv na delo napravljen slab vtis in so se mu uradniki odzvali le neradi in vsled pristiska pover.

Zavezniški načrt za pomirjenje Sleziije

Pariz, 13. junija. (Izv.) Program zaveznikov v svrhu vzpostavitve reda v Gornji Sleziiji je glasil:

- 1.) Jutri dne 11. junija se prične razoroženje ustavev in nemške samoobrane in mora biti končana do dne 22. junija;
- 2.) v obsegu kakor napreduje razorožitev, prevzamejo zavezniki upravo v ozemlju, ki se ima odeliti;
- 3.) Korfantijska črta se odpravi in ustvari ozemlje, ki bo ločilo popolnoma ustaše in nemške čete;
- 4.) obe ceni bosta zavarovani z vojaštvom;
- 5.) napadi vsake strani v času razoroževanja ali kasneje povzročijo neveljavnost vsaga dogovora.

Zavezniške čete se bodo v takem slučaju poslužile sile. Glasov zadnjih poročil so nemški delegati dogovor sprejeli.

REŠEVANJE AVSTRIJSKE VLADNE KRIZE.

Dunaj, 13. junija. (Izv.) Policijskega predsednika Schobra so obiskali zadnje dni opetovano politični voditelji meščanskih strank in ga vprašali, ali bi bil pripravljen, prevzeti sestavo kabinetu. Danes ga je obiskal voditelj krščanskih socijalistov Seidel. Neposrednega predloga sicer Schober še ni dobil; pripravljen pa bi bil, sprejeti mandat za slučaj, da vsenemci prenehajo s svojo dosedanjjo taktiko proste roke nasproti njemu.

VENIZELOS — TAJNIK ZVEZE NARODOV.

London, 13. junija. (Izv.) Bivši ministrski predsednik Grčije Venizelos je poverjen z mestom generalnega tajnika Zveze lige narodov. Izjavil je, da mesto sprejme in bo dal svoje moči temu podjetju na razpolago.

BOLEZEN LLOYD GEORGEA.

London, 13. junija. (Izv.) Zdravje Lloyd Georgea se je znatno izboljšalo, vendar pa so mu zdravniki še za nekaj časa odsvetovali vsako javno delovanje.

Krasin o spremembi boljševiške politike

Pariz, 13. junija. «Petit Parisiens» prinaša intervju, v katerem je dejal Krasin med drugim: Ljening je izpremenil svoje dosedanje delovanje in sestavlil politični program, ki vposteva mednarodni položaj, kakor tudi gospodarski razpad Rusije ter odpor ruskega kmetovalstva in inozemskih kapitalistov. Dosedanji sistem revkizicij in zatiranja industrijske trgovine v notranjosti se bo nadomestil s proporcionalno določenimi davki in natura. Od zapada se pričakuje gmolna podpora z dobavo izkoptovljenih fabrikatov, kakor tudi tehnična pomoč z odposiljanjem strokovnjaških tehnikov v Rusijo. Inozemskim podjetjem more Rusija ponuditi zlato ali sirovine ali koncesije. Z nekaterimi podjetji so pogajanja že uvedena. Krasin je prepričan, da se bo osnoval v kratkem velik mednarodni konsorci, čigar delovanje bi sovjetsko vlado rešilo iz sedanjega težavnega položaja.

PRVI ZLET ZAGREBSKE SOKOLSKÉ ZUPE.

Zagreb, 13. junija. Prvega zleta zagrebske sokolske zupe se je med drugim udeležil tudi Sokol iz Brežice, Krškega, Rajhenburga in Sevnice, vsa zagrebska šolska mladina, podoficirska šola in moštvo zagrebske posadke. Izredno precizno izvedenim vajam so gledalci, katerih je bilo 18.000 do 20.000, neprestano burno poskall. Posebno so ugajale vaje, katere so izvajali vojaki v polni vojni opreml. Produkciji so prisostvovali ban dr. Tomljenović, podban dr. Bošnjak, vsi poverjeniki, šolski nadzorniki itd.

POŠTNI OPICIJANTI — DRŽAVNI NAMEŠČENCI.

Beograd, 13. junija. (Izv.) Ministrski svet je sklenil in je že podpisana naredba, s katero se poštarji in poštni oficijanti obojega spola uvrste med državne nastavljenice. S tem je uvedena takozvana pragmatizacija poštarjev.

Hrvatsvo in jugoslovansvo v Zagrebu

Zagreb, 12. junija.

V soboto, dne 11. junija proti večeri sem videl v ilici nekaj čisto izvanrednega: Stefan Radić se je izprehajal s svojo ženo. Nikoli ga ni videli v ilici; zakaj njegova pot gre drugam. Kaj ga je danes privleklo sem, pa še v veseljem razpoloženju promenade? Danes je 50letnica njegovega rojstva in ta silni dogodek praznujeta «kralj in kraljica» hrvatske republike s proučeno: naj vidi svet, kdo da sta in kakšna sta. Mnogo nelepoga doživljamo, a redkokdaj nekaj tako nepristojnega, kakor je to praznovanje Radićeve petdesetletnice, ki jo uprizarja on sam: samo blazni tirani in znoreli rimski cesarji Caliguline sorte so na ta način slavili sami sebe.

Pol ure pozneje se je zagrebski svet čisto vidno in jasno ločil: Eni so šli na Wilsonov trg, v dvorano hrvatskega Sokola, drugi pa v Bogovičevu ulico na akademijo jugoslovanskega Sokola, župe zagrebske. Tam so radićevci-frankovci obhajali Radićovo petdesetletnico z govori o njegovi politični in literarni prošlosti, tukaj pa smo čuli predavanje dr. Laze Popovića o globoki ideji Sokolstva, ki je jugoslovansko-slovansko-človeško in pa izvajanja Cara Lazarja o sredstvih, ki jih rabi Sokolstvo za ostvarjanje svoje ideje.

Separatizem hrvatski izginja v zgodovinskih sanjah in izgublja izpred oči vso sedanost in bodočnost. Že kakih 15 let obstoji tu društvo «Braće hrvatskoga Zmaja», ki goji zgodovinske

spomine, razkriva spominske plošče, obhaja stoletnice itd. Doslej je to društvo, ki so mu od prvga početka tvorili jedro konservativni, deloma frankovski elementi, bilo prav neznatno in se je svet čisto norčeval iz njega, češ, gospodje slave sebe vzajemno in pičje vzajemno, a sedaj se zdi, da postaja središče separatističnih struj, ki žele obnoviti specijelno hrvatsko zgodovino.

«Jugoslovanska Matica» je letos oživelja tudi v Zagrebu; njej je naloga, skrbeti za sedanost in bodočnost neosvobojenega našega naroda. To je važna stvar; kaj ne? Toda kaj se dogaja! Pri isti listi, ki se ogrevajo za separirano zgodovinsko Hrvatsvo, bojkotirajo dosledno in načeloma to našo «Jugoslovansko Matico». «Hrvat» ne prinese ne beležke o njej, istotako ne njegov tovariš «Jutarnji List». Priznati pa treba, da vrši «Obzor», ki hoče kljub svojemu zajedničarskemu političnemu stališču biti «žurnal», glede «Jugoslovanske Matice» svojo narodno in moralno dolžnost.

Danes zjutraj so po kmetih v mnogih cerkvah duhovniki pri ranih mašah molili za Radića. Solnce lepega poletnega dne pa je pozdravljalo Sokole, ki imajo tukaj zlet zagrebske župe. Frankovci so se poskrili... Eden, ki je Jugoslovanske Sokole na Zrinjevcu imenoval «odpadnike», jo je izkupil; čvrste jugoslovanske roke so mu pokazale pot...

Ob otvoritvi italijanskega parlamenta

Rim, 11. junija.

Otvoritvene svečanosti rimske zbornice so mimo nas. Brez napovedanega hrupa je kralj prečital prestolno besedo, katero je izdelal ministri svet. Kar so zadnje dni vsi modri politiki pričakovali, to se je na otvoritveni seji pokazalo in dejanju: Giolitti je bodo pomagal držati na površju klerikalci. Smer italijanske politike v bližnji bodočnosti je s tem obdelena. Don Sturzo se ni zaman vozil v Cavour.

Dejstvo, da se je Giolitti naslonil na ljudsko stranko, ne vzbuja v merodajnih političnih krogih nobenega začudenja. Saj je resnica, da je cena, s katero si je mož zagotovil klerikalno sodelovanje in podporo, mnogo zmernejša od cene, ki so jo postavljali socialistični poslanci. Vlada je s klerikalno kupčijo lahko zadovoljna.

«Odrešeni» kraji so poslali na današnje otvoritveno sejo svoje zastopnike. Posebno zadovoljni niso bili vsi, — to je treba takoj ugotoviti, če pomislimo, da sedijo kot poslanci «odrešenega» ljudstva na klopih ene in iste dvorane gg. fašist Gimta, Jugoslovijan Wilfan in pa tirolski Nemeč grof Togenburg. Toda skladnost teh gospodov Giolittija najbrž ne zanima toliko kakor klic: «Živel Trst, živele Gorice» in živele Dalmacija», katero je bilo čuti iz vrst nacionalističnih poslancev, ko so se čitala imena ljudskih zastopnikov iz anektiranih ozemelj. Trenutni efekt je danes nadvladal stvarni položaj.

Pred kakšnimi nalogami stoji sedanji italijanski parlament? Dve veliki splošni nalogi ga čakata: urediti mu je vprašanje agrarne reforme in vprašanje industrijalne krize. Poteg teh dveh najtežjih vprašanj pa stoji rimska zbornica še pred celo vrsto drugih manjših problemov, med katere spada radi aktualne važnosti predvsem uradniško vprašanje. Uredbe glede prehodnega gospodarstva, preureditev upravne aparata, reorganizacija vojske in mornarice, vprašanje obstoja organizacij in zamenjanje svobodnega pouka, — vse, kar je kralj objubil ljudski stranki v svojem otvoritvenem govoru, bo zahtevalo od članov rimskega parlamenta izredno mnogo vstrajnosti in požrtvovalnosti, da se dane obljube tudi uresničijo. Samo s sleparskimi obljubami se pač tudi klerikalci ne bodo dali od Giolittija voditi za nos.

Obetanih 20 tisoč fašistov, o katerih se je govorilo, da na dan otvoritve zbornice pridejo v Rim z namenom, da poženejo parlament v zrak, danes v italijanski prestolnici ni bilo videti. Zato pa je bilc na ulicah toliko več policije peš in na konjih, ki je morala člane novoizvoljenega parlamenta ščititi pred eventualnimi izbruhi Giolittijeve rimske fašistovske brambe. Kako klavna vloga, da mora državnik imeti na vseh tihih elemente, ki mu omogočajo obstanek v političnem življenju!

Slika ob otvoritvi rimske zbornice je bila jako pestra. Že v jutranjih urah so bile ceste polne ljudi ulice pa okrasene z zastavami. Ob 7. uri je šlo vojaštvo iz vojašnice ter se razvrstilo po ulicah, ki vodijo k parlamentu. Na stopnišču pred parlamentom je bilo razvrščenih 150 pešcev. Generali in častniki so v paradni uniformi stali na trgu onticatorio. Ob 8. uri so se začeli topovski streli. Poslanci, senatorji in gosti so začeli prihajati okoli 10.

ure ter so v kratkem času napolnili dvorano. Okoli 10. ure so prikorakali v zbornico senatorji Tittoni, Hortis, Petiti, Sonnino, premier Giolitti ter francoski, angleški in nemški poslanici. Vso pozornost je javnost posvetila jugoslovanskim in nemškim poslancem ter zastopnikom fašistov. Mussolini ni bil navzoč. Poslanci jugoslovanske narodne stranke so vstopili 5 minut pred 11 uro. Točno ob 11. sta vstopila kralj in kraljica s spremstvom. Poslanci so začeli ploskati, le jugoslovanski in nemški zastopniki, kakor tudi fašisti so bili tiho. V zbornici je bilo prisotnih okoli 500 parlamentarcev. Ine na posameznih poslancev je čital Giolitti. Od Jugoslovancev je prvi prisegel poslanec Lavrenčič za njim pa ostali.

Iz češkega pisma

Razveseljiv glas iz Poljske. — Internirani nemški šleski dobrovoljci.

Praga, 10. junija.

Po dolgem času so češki časopisi prvič zabeležili pomirljiv glas nekega poljskega glasila o poljsko-češkem razmerju. V očigled razmeram na Poljskem ni to samo nekaj nenavadnega, temveč je zelo razveseljiv pojav, kajti kljub poljskemu neprijateljskemu stališču do češke države, pomeni ta glas vendarle svetel up, da pride prej ali slej do izboljšanja odnosov med budočnosti češke in poljske države. Pot do češko-poljskega zblizanja je težka; pomirljive besede ministra Beneša, ki so se tikale teh odnosov so svoj čas Pačaki prešli s ciniznim nasmevom. Čehi pa so ali molčali ali pa so bili, kakor Poljaki...

Komično epizodo je pripravila češki državi tragedija, ki se ravnokar odigrava v Gorenji Sleziji. V trdih borbah Nemcev s Poljaki se je umaknilo na češka tla kakih sto nemških dobrovoljcev. Te ljudi, med katerimi je bilo tudi par častnikov, so češke oblasti internirale. Internacijski tabor za te ujetnike se nahaja v Pardubicah. Zanimivo je, da so se častniki obnašali čisto po prusko. Bili so izredno drzni. Vsi ujetniki so bili civilno oblačeni in v zaščitniškem paradiškem prebivalstvu so vsi znali — češko. To so namreč bili dobrovoljci, ki so jih Nemci nabrali v češkem Ilučiškem, pripadniki «Deutschböhmern» in po večini češki dezertjerji. Pruski častniki so mislili, da mora pred njimi stati «Habscht!» ves svet. Ker pa se okolica za njihovo kapricio seveda ni zmenila, so se brzojavno pritožili na nemško odposlanstvo v Pragi. Ko je drugi dan prispel odgovor nemškega poslanika, da bo njim v prilog posredoval z vseni razpoložljivimi sredstvi, so bili že vsi nemški plačanci proč. Iz internacije so bili vsi — zbežali.

PREVODNO KNJIŽNICO izdaja Tiskovna zadruga. V njej izhajajo prevodi najboljših svetovnih del. Do sedaj izšli štirje zvezki: Dostojevky; Besi. Dva zvezka. Cena 42 kron, vez. 56 kron; Cervantes: Tri novele. Cena 10 kron, vez. 16 kron; Goncourt: Dekla Eliza. Cena 15 kron, vez. 21 kron; Amtole France: Otok Pingvinov. Cena 42 kron, vez. 52 kron. Vsi zvezki se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Po svetu

— Uvedba italijanskih zakonov v novih pokrajinah. Italijanski ministri svet je vpejal v anektiranih krajih sledeče zakone: kazenski zakon, zakon o kaznivih dejanjih z eksplozivni, zakon o poškodbah z orožjem ter zakon o gospodarskem in vojaškem varstvu države. V najkrajšem času se na nove pokrajine razširi tudi ukaz o tisku in poznejši tiskovni zakon.

— Novi zunanji minister poljske vlade. V poljskih parlamentarnih krogih se širijo vesti, da bo imenovan za poljskega zunanjega ministra namesto odstopivšega kneza Sapieha sedanji poslanik poljske vlade v Madridu Ladislav Strzyski, nečak grofov Ladislava in Kazimira Badieni. Strzyski je sedaj star 48 let.

— Mir v Gorenji Sleziji. Dne 2. junija so bile povsod v Gornji Sleziji ustavljene sovražnosti med nemškimi oddelki in gornješleskimi uporniki. Razen neznatnega streljanja med patrolami vlada povsod mir. Medzavestniške čete nadaljujejo z zasedenjem nevtralnega pasu.

— Načelnik policije v Gorenji Sleziji. Italijanski polkovnik Pesengi je bil imenovan za načelnika policije v Gorenji Sleziji.

— Rusija in kemalisti. Boljševiki so v Baku podpisali vojaški dogovor s kemalisti. Sovjetska Rusija je obvezana k vojaški pomoči zoper Armenijo in Grško. Rusija prevzame tudi prehranjevanje in oskrbovanje kemalistične vojske.

— Kolombov spomenik. Iz Buenos Airesa poročajo, da je odkrite Kolombovega spomenika določeno za 15. t. m. Braziljska vlada bo ob tej priliki priredila velike svečanosti.

Politične beležke

— Klerikalci in konstituanta. Zajedničarski «Hrvatski List», glasilo bratra Kerubina Segvića, poroča iz zagrebskih klerikalnih krogov, s katerimi ima prav dobre zveze, da se pojavljajo v Jugoslovanskem klubu vsa večja in večja nasprotja med slovenskimi in hrvatskimi klerikalci. Hrvatski klerikalci so namreč odločno zahtevali od dr. Korošca, naj Jugoslovanski klub zapusti konstituanta. Svojo zahtevo so motivirali hrvatski klerikalci z dejstvom, da po odhodu radićevcev, zajedničarjev in komunistov tuji klerikalci ni mesta v konstituanti. Rekli so tudi, da vlada med njihovimi volilci v Hrvatski veliko nezadovoljstvo, ker so še vedno v konstituanti. Ti zahtevi hrvatskih klerikalcev se je pa odločno upri dr. Korošec, ki je izjavil, da slovenski klerikalci nimajo prav nobenega poviča zapuščati konstituante in da oni ostanejo na vsak način v Beogradu. To stališče so zastopali tudi ostali slovenski klerikalci, narkar so se morali hrvatski klerikalci vdati in ostati v Beogradu. — Med hrvatskimi klerikalci vlada zato proti dr. Korošcu veliko nerazpoloženje.

— Novi krivci. Ko je bila v Rapalu podpisana znana pogodba, so očitali opozicijski listi Vesniću, Stojanoviću in Trumbiću, da so prodali naš narod, da so izdali narodne interese. Posebno so divjali hrvatski zajedničarji proti Trumbiću, toda sedaj, ko je Trumbić glasoval proti ustavnemu načrtu, so zajedničarji in klerikalci pozabili na Trumbićevo izdajstvo in ga proslavljajo kot enega najdalekovidnejših državnikov. Ali krivca in žrtev morajo imeti; našel ga je nekdanji voditelj hrvatskih narodnih naprednjakov, sedanji voditelj reakcionarne zajednice dr. Surmin v osebi starega Pašića, kateremu je na stara ledja napravil vso odgovornost za rapalsko pogodbo. Nič ne de to, ako Pašić ni sodeloval pri sklepanju iste, dovolj je le to, da je Pašić danes predsednik vlade, ki hoče na vsak način konsolidirati notranje razmere v državi, kar pa zajedničarjem ne gre v račun.

— Bolgarsko — madžarsko bratstvo. Te dni so se vršile v Kaposvaru na Madžarskem velike svečanosti v prslavo madžarskega guvernerja Hortyja; pri teh svečanostih je zastopal bolgarsko vlado eden voditeljev Stamboliškega zemljoradniške stranke, poslanec Dušan Golov, ki je v svojem pozdravnem govoru rekel: «Prepričan sem, da navdaja vsakega Bolgara čut ljubezni do Madžarov, ki so od vseh strani obkoljeni s sovražniki, ne smejo obupavati, tudi Bolgarija je v enakem položaju, a mi ne obupujemo. Tudi mi Bolgari imamo vprašanje kot je vprašanje vaše Zapadne Madžarske, je to vprašanje Dobruže in Macedonije; rešitev tega vprašanja je jako težka, ker je Bolgarija v bojih s Srbi izgubila svoje najboljšo sinove. Bolgari ljubimo svoje brate Madžare in z njimi se nadamo in upamo, da se nam vrnejo naše zemlje...» Besede bolgarskega politika so v čudnem nasprotju z izjavami ministra Dimitrova in dokaz, kako si Bolgari predstavljajo zblizanje in prijateljske odnose.

Prosveta

Boris Putjata angažiran v Zagreb. Kakor poročajo iz Zagreba, je sprejel B. Boris Putjata, odlični ruski umetnik pri slovenski dram, ponudbo narodega gledališča v Zagrebu in podpisal pogodbo za angažma na tem gledališču v sezoni 1921/1922.

Hudožestveniki v Pragi. Člani moskovskega «Hudožestvenega teatra» so nad mesec dni gosiovali v Pragi z neverjetno velikim uspehom. Med drugim so vzprizorili dela: «Na dan», «Na vratih slave», «Bratje Karamazovi», «Jesenske gosli», «V krempljih življenja», «Tri sestere» in drugo.

Roman nemške revolucije. Avtor svetovnoznane romana «Der Tunnel», ki je doživel do danes že nad 200 izdaj, je spisal pod naslovom «Der neunte November» roman, v katerem popisuje potanek in razvoj nemške revolucije v letu 1908. Roman je bil spisan že kmalu po preobratu in stoji še popolnoma povdvisom onih burnih časov. Keffermann zavzema v njem odločno protimilitaristično stališče.

«Kroz Šibe» je naslov novemu romanu U. Donadinija. Hrvatska kritika je novo knjigo sprejela precej simpatično.

Ljudsko vseučilišče v Gorah. Dr. P. P. Slepčević snuje v Gorah ljudsko vseučilišče po vzoru severnih narodov. Zavod bo vzdrževalo društvo «Prosveta».

Sokolski vestnik

Sokolski dom v Trbovljah. Že dolgo časa hrepeni trboveljski «Sokol» po lastnem domu, kjer bi se nemoteno razvijal, gojil sokolsko idejo ter ljubezen do svojega naroda in domovine, ki je posebno pri nas tako mladena, da jo zamore na novo zbuditi samo uspešno delovanje Sokola. Ker pa zahteva taka zgradba v današnjih časih ogromne svote, nam je priskočil na pomoč brat trgovec Franc Dežman in nam brezplačno odstopil velik del zemljišča, na katerem naj bi stal sokolski dom. Trboveljsko sokolsko društvo se mu za ta velikodušni dar iskreno zahvaljuje in želi, da bi ga še drugi Trboveljčani pridno posnemali, kajti čim preje bo stal dom, tem preje bo prodira v našo dolino jugoslovanska misel, ki jo teptajo tako brezsrčno premoški brezdomovinci, ki so se zadnji čas razpasli.

Celjsko sokolsko okrožje se je dne 12. t. m. ustanovilo v Celju in obsega sledeča sokolska društva: Celje, Konjice, Laško, Oplotnica, Rogaska Slatina, St. Jurij ob Južni Zelenici, Smarje, Tebarje, Vojnik. Za načelnika je bil izvoljen brat Bernard Vitavsky iz Celja, za njegovega namestnika pa br. Jurko iz Laškega. Okrožni zlet celjskega okrožja se bo vršil dne 4. septembra v Smarju pri Jelšah.

Domače vesti

Ljubljana, 13. junija.

* Proslava Vidovega dne. Kakor nam poročajo iz Beograda, je ministarstvo vrve odobrilo potrebni kredit za priprave proslave Vidovega dne, ki se bo vršilo na Kosovem dne 28. junija. Proslave se udeležijo regent, vlada, parlament in mnoge edince naše vojske.

* Jugoslovanski zdravniki v Pragi. Kakor poroča «Prager Presse», sta dne 9. junija prispela v Prago načelnik zdravstvenega oddelka v Sarajevu dr. Kralj in načelnik bakteriološkega zavoda državne bolnice dr. Prašek. Goste so sprejeli na kolodvoru zastopniki praških centralnih uradov. Oba jugoslovanska zdravnika ostaneja nekaj časa v Pragi v svrhu študija metod in naprav tankajšnjih sanitarnih zavodov.

* Merezkovskij v Jugoslaviji. Kakor se «Riječi» poroča, bo veliki ruski pesnik Merezkovskij, ki je bival doslej v Parizu, v kratkem prispel v Jugoslavijo ter se bo za letošnje poletje nastanil v Samoboru.

* Ureditev železničarskih plač. V ministarstvu sobračaja je dovršena naredba, po kateri se bodo železniškemu osebju plače odslej izplačevale v dinarjih. To velja za vse železniško osebje. Plače in draginjske doklade so s tem znatno zvišane.

* Dramsko gledališče ljubljansko v slovenskih rokah. Deželna vlada za Slovenijo je razpustila društvo «Deutscher Theaterverein», katero je bilo formalni lastnik ljubljanskega dramskega gledališča. V smislu pravil tega društva je celo društveno premoženje pripadlo Kranjski hranilnici v Ljubljani. S tem je zgradba, katera je bila zanihljena kot «Bollwerk deutscher Kultur», definitivno prešla v slovenske roke.

* Sprejem učencev v prvi razred ljubljanskih srednjih šol za šolsko leto 1921 in 1922. Na l. dr. gimnaziji, drž. realni, drž. realni gimnaziji in drž. realni gimnaziji učencev v prvi razred v učelno dne 26. junija 1921 od 8. do pol 12. ure. Učenci naj se prikladijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinese s seboj knjižni list in obiskovalno izpovednico zadnjega razreda ljudske šole. Zunanji učenci se lahko zglašajo tudi pisмено. Sprejemno urekvanje prične v četrtek

Sport in turistika

Nogometne tekme dne 12. t. m. v Ljubljani. Prvenstvena tekma Ilirija : Svoboda 12 : 0. Igra Ilirijanske napadalne vrste, specijelno notranjega trija vzgledna, skoro vsi goli so bili neubranljivi. Svoboda je igra popolnoma izčrpana, prvorazrednih kvalitet v splošnem ni pokazala. Desni branilec Svobode je proti koncu brez tehtnega vzroka zapustil igrišče, kar je proti pravilom spornine discipline. Igra je vodil g. Vrančić. — Primorje : Hermes 6 : 0 (prvenstvena tekma). Tekmo je motila nedisciplina nekaterih Hermesovih igralcev. Primorje je igralo mirno in premišljeno, rezultat odgovarja razmerju moči. Sodnik g. Kramaršič. — V tekmi rezervnih moštev je zmagal Hermes 3 : 1. — Ilirija rez. : Atletiki, Maribor 2 : 0 (prijateljska tekma). Igra je bila zelo lepa, mirna in fair. Ilirija je razvila v polju vzorno kombinacijo, pred golom pa je poslala žogo iz nečisto sigurnih pozicij v aut, tudi «Hm» je streljala v roke golmanu. — Atletiki so moštvo druge vrste brez posebnih napak, a tudi brez vrline. Izkazal se je edino golman. Sodil je g. Jerala. — Sparta : Jadran 3 : 1. Prijateljska tekma v najboljšem pomenu besede. Tehnično slabši Jadran ni vzdržal tempa, vsled česar je dobila Sparta proti koncu precejšnjo premoč. Sodnik g. Hus.

Masarykove igre v Pragi. Pretekli teden so se vršile v Pragi mednarodne lahkoatletične tekme, nazvane v čast prvga predsednika češke republike «Masarykove igre». Pri igrah je v odlični meri sodelovala češka sokolska organizacija. Zgodilo se je prvič, da je Sokol oficijelno nastopil na strogo sportni priditvi in se v odlični meri in z velikim uspehom udeleževal tudi tekem. Češki listi povdarjajo pomen tega dogodka, ki je povoljno rešil dosedanje, čeprav latentno nasprotje med oficijelnim sokolstvom in sportom. Tudi češka vojskase je iger in tekem udeleževala v velikem številu in to ne le posamezniki, ampak tudi cele formacije. Armada je tudi igre oficijelno otvorila s tekmovalnim pohodom na pet kilometrov. — Čehi so znali za tekme zainteresirati ves svet, tako da so napravili iz Masarykovih iger ceo mednarodno olimpijado. Tekmovali so poleg Čehov še Italijani, Francozi, Švedji, Danci in Jugoslovani. Nad 600 inozemskih sportnikov se je potegovalo za zmage, med njimi tudi 40 Jugoslovancev, po večini iz Zagreba. Udeležba gledalcev je bila naravnost ogromna. Odločilnim tekman je prisostvovalo do 100.000 ljudi. Jugoslovani so odnesli prvenstvo samo v metanju kladiva, dočim v drugih tekmal niso mogli doseči mnogo bolje treniranih in zlasti tudi mnogo bolj organiziranih sportnikov drugih narodov. Dosegli pa so vendar še pet odklivanj. Tekmovalni program, ki je bil razdeljen na tri dni, je obsegal vse panoge lahke atletike. Doseženi uspehi so v splošnem povoljni in se v nekaterih točkah približujejo olimpijskim rekordom.

Domače vesti

Ljubljana, 13. junija.

* Na državni realni gimnaziji v Celju se vrše sprejemni izpiti za I. razred dne 1. julija ob 9. uri dopoldne. Vpisovanje se vrši istega dne od 8. do 9. ure dopoldne.

* Kočevska gimnazija. Prijave za sprejemne izpite v I. razred se sprejemajo 29. in 30. junija od 9. do 12. ure, izpiti pa so 1. julija ob 9. uri. V jesenskem roku je 11. in 12. septembra čas za prijave sprejemni izpiti pa so 13. septembra.

* Za zgradbo pravoslavne cerkve v Ljubljani nam je poslal gospod Albin Ravnikar prispevek 10 dinarjev, katerega smo izročili gradbenemu odboru, ki izreka darovalcu toplo zahvalo.

* Radićevo petdesetletnico so proslavili v soboto zvečer v Zagrebu v dvorani «Hrvatskega Sokola». Kakor poročajo radićevski listi, med katere spadata v najnovejšem času tudi židovski «Jutarnji list» in «Zajedničarski Hrvat», je bila dvorana polna prav pestrega občinstva od frankovskih voditeljev do poslancev radićevskih kmetov. Večer je uvodila kratka akademija, narkar so sledile neštete čestitke najrazličnejših radićevskih in drugih separatističnih organizacij, med njimi tudi — Hrvatski Sokol. Da se je poklonila Radiću Hrvatska zajednica, je pač danes ravno tako samoumevno, kakor to, da mu je čestital prosluli zastopnik frankovcev dr. Prebeg.

* Vukovarski komunisti pred sodiščem. Pred sodnim stolom v Osijeku je bila dne 8. junija končana obravnava proti vukovarskim komunistom. Dva sta bila obsojena na 5 mesecev, 6 na 4 in eden na 3 mesece zapora, ker so se uprli policijskemu delegatu ter so hoteli s silo nadaljevati razpuščeno zborovanje. Sedem jih je bilo takoj izpuščenih na svobodo. — Komunist Kempf pa je bil še isti večer zopet aretiran na kolodvoru, ker se je javno izjavil proti državi.

* Za potnike v Dalmacijo. Luksuzni potniški parnik «Spla» odhaja počenčki od 1. junija vsak četrtek ob 7. zvečer iz Bakra v Split, a od tamkaj v Makarsko in Metković.

* Najja odpušča bivše avstrijske oficirje. Kakor se iz Trsta poroča dunajskim listom, je italijanski minister mornarice odredil, da se odzuste iz

Celiska porota

Celje, 10. junija.

Danes je stal pred poroto 22letni Karol Koželj iz Bukovega žlaka pri Celju, ki je izvršil več pncevrb in goljufij. Dne 14. julija 1920. je pod goljufivo pretezo, da prihaja za svojega očca Blaža Sudina, izabil od gostničarja Svetla v Gaberih 10.000 kron in jih porabil zase. Enako separijo je izvršil že 18. julija, ko je na podoben način izabil od krojača Jakoba Kovača v Celju 6.000 kron in jih istotako porabil zase. Meseca avgusta preteklega leta se je nahajal Koželj v Smartnem pri Slovenjgradcu, kjer je pripovedoval Ivanu Pušniku, da ga je postal njegov oče, da plača razne račune, da pa ima premalo denarja in da bo zato po denar kar brzojavil. Pušnik mu je, nič zlega slutec, posodil kolo, čes. da bo s kolesom hitreje prišel do potrebnega denarja, kakor z brzojavljenim. Koželja pa seveda s kolesom ni bilo več nazaj, ampak je pobegnil z njim v Avstrijo, ker bi ravno tiste dni moral nastopiti šmesečni zapor, v katerega je bil obsojen od zadnje celiske porote.

V Avstriji je Koželj poskušal razne lažne kupčije in se pri tem spoznal z nekim Moricem Landanom iz Gradca, ki mu je polagoma za nakup lesa izročil 130.000 avstrijskih kron, od katerih pa je Koželj 100.000 kron porabil zase, si nakupil obleke in raznega blaga in se potem vrnil v našo državo, kjer je bil med tem pomiložen. Porotniki so vsa vprašanja glede krivde potrдили, naka je bil Koželj obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Na popoldanski razpravi je bila kuharica Franciska Mrav pri Ani Drofc iz Laskage zaradi tatvine obleke, perila in drugih stvari v vrednosti 10.640 kron obsojena na dve leti težke ječe.

Celje, 13. junija.

Dne 13. junija se je vršila razprava proti 20letnemu Josipu Zupanecu, posestnikovemu sinu z Bizeljskega in 19letnemu Francu Zupanecu iz Gregorčev, ki sta v noči od 7. na 8. maja pri trgovcu Janezu Kovaricu v Novi vasi izvršila večjo tatvino blaga. Oba sta krivdo skesano priznala in skodo deloma tudi že povrnila. Josip je bil obsojen na 5. Fran pa na 6 mesecev težke ječe.

Sledila je razprava proti 31letnemu čevljarškemu pomočniku Stefanu Bizjaku iz Velike Doline pri Krškem in proti glasbeniku Milanu Siljadi iz Zagreba, ki sta 26. maja trgovcu Josipu Kranjcu iz Lobe pri Zidanem mostu ukradla za 23.790 kron blaga. Bizjak je bil obsojen na 5. Siljadi pa na 2 leti težke ječe.

Blagajna velikega vojvode

Roman. Poslovenik J. O.

«Hm, mogoče, prav lahko mogoče; upam, da se ne motim. Seveda popolnoma natančno še ne vem, ker nisem vsega natančno preiskal, hotel sem to začeti šele pozneje, ko uradim kupčijo.»

«Da mi prisedite kakole malo presenečenje, kaj ne?» je rekel don Ramon.

«Da popolnoma tako kot pravite... kot pravi vaše visočanstvo...» se je hitro popravil Bekker. «Zato pa hočem sedaj biti odkritosrčen, visočanstvo!»

«Krasno, gospod Bekker! To je pač najbolje, kar more storiti. Samonitite!»

«V zadnjem času napravil sem par kratkih izletov na Punto Hermoso...»

«Dalje, dalje... poslušam...»

«Vsa okolica me spominja na kraje, ki sem jih videl v Ameriki — ne grad sam — pač pa teren, posebno oni ob obali in ono brdo... no, kako se že imenuje...»

«Monte Castagen!»

«Da, visočanstvo. Monte Castagen, krasno lego ima... dviga se iz zelenih gozdov...»

«Ne tratite časa z občudovanjem narave... k stvari!»

«Tu sem naredil par poskusov, tako v naglici, ki seveda še ne morejo biti merodajni...»

«Jako ste skromni gospod Bekker... in?»

«Bil sem skrajno razočaran!»

«Tako... bili ste tako razočarani, da ste se odločili kupiti Punto Hermoso.»

«Haha! Pričakoval sem, da najdem srebro... Veste visočanstvo, srebro je bilo vedno moja specialiteta...»

«Prav zavidam vam, o sebi nebi mogel kaj takega trdit!»

«Srebra sicer nisem našel, toda... seveda popolnoma zanesljivo še ni, jaz samo mislim...»

«Razumem, razumem in občudujem vašo skromnost...»

«Kakor rečeno srebra nisem našel, zdi se mi, da sem zasledil žveplo.»

«Žveplo? Smoło in žveplo, gospod Bekker! Razumem vaše razočanje in presenečenje. Seveda vi niti mislili niste, da zasledite kaj takega...»

«Visočanstvo, stvar še ni popolnoma gotova... toda ako se ne motim, stvar ni popolnoma nova, žilo žvepla je že nekdo zasledil poprej in jo tudi izkoriščeval!»

«Kaj vendar ne pravite, gospod Bekker?»

«Da, da, to je moralo biti že davno. Našel sem namreč siedove, ki govore o starinskem načinu kopanja, to je tako imenovani calceron metoda, zastarela metoda za pridobivanje žvepla, ki jo pa danes ponekde še uporabljajo. — Toda ti sledovi so skoro popolnoma izbrisani, da se da komaj ugotoviti, kje so se pravzaprav nahajali rovi. Zato sklepam, da se je moralo tu kopati pred davnimi leti!»

Veliki vojvoda je zamišljen opazoval Bekkerja in rekel:

«Vi ste prav čuden človek; prišli ste sem — zakaj in kako, bogvedi — naredili ste par malih izletov v okolico — in bum — našli ste nekaj, kar je stoletje ležalo skrito pred našim nosom! Žveplo, Monte Cartagen!... Star vulkanski teren... tako kot v Siciliji... in Cartagen. Ali ste, kedaj že kaj slišali o Kartagi?»

«Kartago, seveda, Kartago... Kartago» glas gospoda Bekkerja je dokazoval, da je njegovo zgodovinsko znanje o Kartagi precej pomanjkljivo...»

«Stari Kartazani so prvi v davnih časih kolonizirali naš otok. Tu so imeli tudi svoje pristanišče Portus Magonis — naša današnja prestolnica, imeli so tukaj dobro razvito trgovino. Trgovali so s Sicilijo. Tudi z žveplom so trgovali. In te žveplene rudnike, ki jih niti stari Rimljani niso več poznali, je sedaj odkril gospod Bekker!»

Ves čas, ko je govoril veliki vojvoda je opazoval Bekkerja z zamišljenim pogledom; gospod Bekker pa, ki je pozabil na ravnokar pretrpljeni strah, je skušal na vse načine, da bi bil miren.

«Ako je tako, potem storim tudi vse, da bom stvar tudi dobro izkoristil. Jaz sem našel rudnike. Vi ste mi dali svojo besedo... brez mene ne morete začeti ničesar, pa ako ste tudi stokrat veliki vojvoda minorke. Kje morete danes dobiti le eno peseto pod ugodnimi in sprejemljivimi pogoji? Kdo bi vam danes še posodil denarje? Jaz sem sicer dober trgovec — zato sem pripravljen, da vam odstopim 20 odstotkov čistega dobička. Toda stvar hočem urediti sam, kolik vem in znam, tako strokovnjaško kot trgovsko! Sicer pa ne bo nič, prav nič veste!»

Gospod Bekker je bil popolnoma gotov na popoln uspeh, motril je velikega kneza s izzivajočim pogledom, a videlo se je, da je popolnoma zadovoljen, dasi je šla stvar malo poprej še bolj postrani.

Veliki vojvoda je omenil mimogrede:

«Trgovsko? Kako mislite to?»

Gospod Bekker se je namuzal, ko je čul to vprašanje: trgovsko, kako misli to! Čudno vprašanje.

«To prepustite samo meni. Glavnica se mora obrestovati, to je prva in glavna stvar. Delavske moči so tu pri vas baje poceni.»

Don Ramon je preslišal to vprašanje in rekel:

«Ali ste že bili na Siciliji, gospod Bekker?»

«Ne... Toda stvar moramo urediti kolikor mogoče hitro... Kolikor je to sploh mogoče v ti zaspani državi...»

«Tako, tako! Vi torej niste bili na Siciliji? Jaz sem pa bil tam, gospod Bekker! Videl sem tam žveplene rudnike v popolnem obratu... Ali veste, kaj sem takrat rekel Paquenu?»

«Ne...!» — je odgovoril Bekker z giasom, ki je izvajal pomilovanje in nestrpnost...

«Rekel sem: sedaj nama ni treba potovati več v Neapelj — ker, kar sva videla tukaj, je dovolj da umreva tukaj!»

«Haha!» se je zasmejal gospod Bekker, kot človek ki se dolgočasi s poslušanjem anekdote in se smeje zato da bi mu ne bilo treba še dalje poslušati.

Nadvojvoda pa je nadaljeval:

«Obrat sicilijanskih žvepljenih rudnikov, je moderna, strokovnjaško in trgovsko urejen, tako bi rekli vi, ako bi videli kako tam delajo. Delavne moči so tudi tam poceni, jako poceni. Tisoč in tisoč delavcev je tam... mož, žena, otrok, da otrok, gospod Bekker, toda niti enega ni med njimi, ki bi bil star 35 let, take starosti ne čakajo... a nikdo med njimi ni podoben človeku... Njih telesa in

njih duše so uničile in zastrupile žveplene pare, ti ljudje imajo že tu na zemlji svoj pekel z vsemi krogi; ako bi verjeli svoji veri, tedaj te ljudi na onem svetu čaka zopet pekel, ker ti ljudje so sami buniovniki, zanikrneži, krađejo, kjer in kar le morejo. Toda obrat je popolnoma trgovski, kot bi trdili vi, in dobiček tak, kot bi si ga mogli le želeti.»

Bekker je poslušal vojvoda s prekaženim nasmehom:

«Vaše visočanstvo je postalo na enkrat sentimentalno. Razumem! Visočanstvo pač misli, da je 20 odstotkov premalo v primerj z malimi neprijetnostmi in neugodnostmi, ki bi nastale, ako začnemo na vašem otoku s takim obratom, vsled česar bi morali zatisniti pač eno oko. Toda, jaz sem popustljiv... torej recimo 25 odstotkov, toda niti vinarja več, niti vinarja, tako gotovo kot se pišem Bekker.»

Spomini in občutki na to, kar se je zgodilo po teh besedah, so bili v Bekkerjevi glavi precej čudni in skrajno zmedeni. Niti zavedel se ni, kaj se je zgodilo in kako je prišlo... nenačrtano sta začeli bunkati po njegovi kratko ostrizeni črepinji dve železni roki... zdelo se mu je, da se vrti vse okoli njega... v naslednjem trenutku je čutil, da se je njegovo telo dvignilo od zemlje... kratka in orjaška noga pa mu je priložila krepko brco na oni del telesa, kjer je Bekkerjev hrbet menjal svoje ime — tako kot je tudi gospod Bekker večkrat sam naredil.

V naslednjem trenutku je pa zletelo njegovo telo z brzino ustreljene topovske kroglice skozi vrata, ki je bil naslikan na njih v nekdanji zlati, sedaj pa že popolnoma izbledeli barvah veliki grb velike vojvodine Minorke: dva leva, ki sta držala pod šapami belebarde obвите z repom, nad njimi pa peterokraka zvezda. Njegovo telo je priletelo precej trdo na kameniti tlak hodnika; v glavi mu je smelo in rojilo, kot da roji v nji deset rojev čebel — minule so prav gotovo tri dobre minute, predno je mogel dvigniti svoje razbojeno in drhteče telo iz nenaravnega vodoravnega položaja.

SLOŽNO DELO SPASI NAROD, ZATO BODIMO SLOŽNI V DELU ZA JUGOSLOVENSKO MATICO!

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Ustanovljeno 1866

Pozor, trgovci!

Proda se vsled opustitve trgovine 5 m dolga, 230 m visoka, skoraj nova stelaža s pultom in pisalno mizo ter velika kompletna krušna peč. Cena ugodna. Naslov pove uprava „Jutra“.

Napredaj so: Otroški voziček z gumijem, otroška belozna postelja, nekaj pohištva, vitne steklenice, buteljke in druge stvari pri gospej Pavli Rebernak na Selu v žrebčarji, radi preselitve. 966

Trije solidni gospodje iščejo mesčanske hrane v sredini mesta. Cenjene ponudbe pod „Snažnost“ na upravništvu „Jutra“, Sodna ulica 6. 963 3-2

Finii slonokoščeni izdelki M. Bartl

Gledališka ulica 7/III, Ljubljana. 891 17

Tri hiše

z gospodarskimi poslopi, poljubno zemljišča, pripravne za vsako obrt, tik državne ceste, nasproti carinskega urada, v zelo prometnem trgu, so napredaj pri A. Laurion, Platinina pri Rakeku. 961 3-2

Inženier dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjen staršeni inženier Ljubljana, Hibernova ulica št. 7. Specialne maslene podlage za betonske, železobetonske in vodne naprave. Izrada vodnih sil.

„Jutro“ stane mesečno 20 K.

Prporočamo domače tvrdke: Mali trgovski in obrtni oglasnik. Izhaja poljubno. Vsaka objava 4 K.

Skladišča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d.p.]
Spedičija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d.p.]
Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15. 4

Derenda Fran, konfekcija, manufaktura na debelo, najnižje cene, Emonska cesta 8.
Puškarji: Kaiser F. K., Seienburgova ul. 6.
Urarska popravilna delavnica Ivan Seliškar, Pot v Rožno dolino 10. Vsako popravilo izvršujem točno in solidno.

Išče se za takojšnji nastop pisarniških del zmožnega uradnika

(eventualno upokojenca ali bivšega častnika) za komercialni oddelček gradbene družbe v Ljubljani. Ponudbe je nasloviti „Obnova“, gradbena družba z o. z.

Naročajte in širite sledeče leposlovne knjige:

- D. Fajgelj: Tik za fronto. Broš. 36 K, vez. 45 K, poštnina K 280.
 - A. Novačan: Veleja. Broš. 28 K, vez. 36 K, poštnina 2 K.
 - Anatole France-Debeljak: Pingvinski otok. Roman. Cena broš. 42 K, po pošti pripor. 2 K 40 v. več.
 - Dostojevskij-Levstik: Beal. Roman v IV. delih. Broš. 42 K, vez. 54 K, po pošti broš. K 8— več, vez. K 30— več.
 - Goncourt-Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 15 K, vez. 21 K, po pošti broš. K 2— več, vez. K 250 več.
 - Cervantes-Sorli: Tri novele. Bros. 10 K, vez. 16 K, po pošti broš. K 2— več, vez. K 250 več.
 - Shakespeare-Zupančič: Sen krasno noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti broš. K 2— več, vez. K 250 več.
 - Maobeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, poštnina 2 K.
 - Anto Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti broš. K 2— več, vez. K 250 več.
 - Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, vez. K 26—, po pošti broš. 340 več, vez. K 4— več.
 - Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 22 K, po pošti 5 K več, II. zvez. broš. 22 K, po pošti 4 K 60 v. več.
- Knjige se naročajo pri založništvu: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6. 65 53

Največja izbira finih čeških nogavic in pletenin.
C. J. HAMANN
 Mestni trg 8.

Ali ste že poslali na ročnino za „Jutro“?
Iv. Jax in sin
 Dunajska c. 15., Ljubljana.
Šivalni stroji

„Petovia“
 usnjarska industrija, d. d.
 na Bregu pri Ptujju
 sprejme takoj 969 2-2

več šteparic
 popolnoma izurjenih za čevljarstvo tovarno. 182

Zdravilna zelišča, lubje, korenine,
 kot lipovo ovetje, bergovo ovetje, tršljikovo lubje, borovnice itd. Kapajemo po najvišjih dnevnih cenah. Natančna navodila o ravnanju z zdravilnimi zelišči brezplačno na razpolago. Išemo agilne zastopnike za vsaki večji kraj Slovenije. — Ponudbe na „HERBA“, zadruga za izkoriščanje zdravilnih zelišč, z o. z. v Zagrebu, Palmotičeva ul. 10. 888 6

Spisi o naši državi.
 A. Melik: Jugoslavija. Zemljepisni pregled. I. del. Meh. vezana. sin papir 60 K, po pošti 3 K več. Broš., navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.
 A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. dela I. del. 21 K, II. del 42 K. Poštnina za oba dela 9 K.
 A. Ogris: Borba za jugoslovansko državo. Cena 32 K, po pošti K 1 80 več.
 Dokumenti o jadranskem vprašanju. Cena 18 K, po pošti K 1 80 več.
 St. Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj. Cena 16 K, po pošti K 1 80 več.

Naročila sprejema:
 Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Kapital: K 20,000,000
SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA
 INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU
 DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA 343 26
 Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1
 Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje